

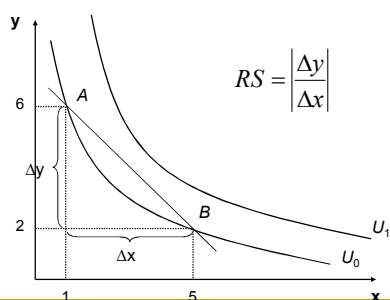
A közgazdaságtan alapjai 2. előadás

BSC alapképzés
Levelező tagozat
Onyestyák Nikoletta

Szükségletek, hasznosság, hasznossági elméletek

- a fogyasztás indítéka a szükséglet
- a hasznosság = szükségletkielégítő képesség
- a fogyasztó (háztartás) célja a hasznosságérzet maximalizálása
- hasznosságelméletek
 - a mérhető hasznosság koncepciója – kardinális hasznosságelmélet
 - a fogyasztó csak különböző termékkosarak rangsorolására képes – ordinális hasznosságelmélet

Közömbösségi görbék, helyettesítési ráta

Rugalmasság

- kereslet árrugalmassága
hogyan reagál a keresett mennyiség az ár változására?
- *Jövedelemrugalmasság (normál, luxus, inferior jószág)*
- *Kereszt-árrugalmasság (kiegészítő termék, helyettesítő termék)*
- *egységnyi rugalmasság: TR fix*
- *rugalmas kereslet: p↓ TR↑*
- *rugalmatlan kereslet: p↑ TR↑*

Időtávok:

- *pillanatnyi: rugalmatlan kereslet*
- *rövid táv: kis rugalmasság, mennyiség változik*
- *hosszú táv: nagy rugalmasság, kínálat változik*

A kereslet árrugalmasságát befolyásoló tényezők

- a jószág **természeti, használati tulajdonságai** (tartós fogyasztási cikk v. gyorsan romló élelmiszer; létszükségleti v. csak kiegészítő szerep)
- minél több **helyettesítő terméke** van az adott terméknek, annál rugalmasabb
- **helyettesítő termékek árának közelsége**: annál nagyobb az árrugalmasság, minél közelebb vannak, hiszen annál jobban helyettesíthet .
- **termék ára a fogyasztó jövedelméhez viszonyítva**: minél nagyobb az a jövedelméhez képest annál rugalmasabb

„Nyáj” (band wagon) hatás

- A fogyasztó nem akar elmaradni a többiekől az uralkodó, divatos fogyasztói tendenciáktól.
- Ha egy termék kereslete növekedni kezd, ez a fogyasztó preferenciáit is megváltoztatja, számára is kedveltebbé válik
- Tehát kereslete azonos ár esetén is módosul, keresleti görbéje eltolódik.

Sznob hatás

- Az előbbivel éppen ellentétes hatás.
- Az ilyen fogyasztó a terméket csak addig keresi, amíg a többiek fogyasztása, ill. a piaci kereslet csekély.
- Ez többnyire magas árat is jele
- A sznob fogyasztó a mások által növekvő mennyiségben fogyasztott terméket már kevésbé kedveli, preferenciái megváltoznak.
- .

Veblen hatás

- A preferenciák alakulásában fontos szerepe van a minőségnek
- Egyéb lehetőség hiányában az ár alapján következtetnek a minőségre
- Ebben a felfogásban a piaci árnövekedés miatt a jószág kedveltebb lesz kereslete megnő
- Árcsökkenésnél azonban mindez fordítva igaz

A kereslet keresztár rugalmassága

Kiegészítő termékek

Azok a termékek, amelyek működésük során nem elválaszthatóak

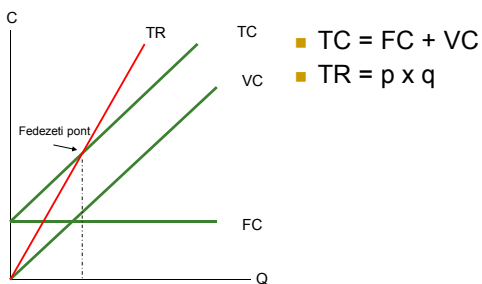
A kereslet keresztár rugalmassága

Helyettesítő termékek

Ugyanolyan hasznos tulajdonságokkal rendelkeznek

Költségek

Tökéletes verseny

- sok, kis szereplő
- standard, homogén termék
- nincs befolyás az árra
- nincs belépési korlát

Tökéletlen verseny

- Méretgazdaságosság
- Verseny akadályai
 - jogi (szabadalom, kartell, franchise)
OPEC, NCAA
 - termékdifferenciálás

Piaci szerkezetek

- Monopólium (monopszónia)
 - NBA, NFL, MLB, NHL
- Oligopólium
 - rivális ligák, NIKE ...
- Monopolisztikus verseny
 - rekreációs sportpiac
- Tökéletes verseny

Makroökonómia

- Nemzetgazdaság
 1. kibocsátás
 2. foglalkoztatottság
 3. árszínvonal
 4. külgazdasági egyensúly
- költségvetési egyensúly
- államadósság (külső, belső)

A kormány szerepe

- piaci rendszer védelme
- közjavak biztosítása (externáliák)
- jövedelmek újraelosztása
- gazdaság stabilizálása

Foglalkoztatottság

- munkanélküliségi ráta
- Fajtái:
 1. súrlódásos
 2. szezonális
 3. strukturális
 4. ciklikus

Kereskedelem

- Abszolút / komparatív előny
- Korlátok:
 1. vám
 2. kvóta
 3. szubvenció

Gazdasági integráció
maastrichti konvergencia kritériumok

- árstabilitás (+ 1.5 %)
- kormányzat pénzügyi helyzet
 1. deficit max. a GDP 3 %-a
 2. bruttó államadósság a GDP 60 % -a

- Árfolyam stabilitás
- hosszú távú kamatlábak + 2 %)